

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-94>

УДК 338

ГОНЧАРНЕ МИСТЕЦТВО ЯК СУЧАСНА ІННОВАЦІЯ В ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ

POTTERY ART AS A MODERN INNOVATION IN THE HOSPITALITY INDUSTRY

Боровик Тетяна Миколаївна

магістрант,

Національний університет харчових технологій

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-4563-9122>**Сильчук Тетяна Анатоліївна**

доктор технічних наук, професор,

Національний університет харчових технологій

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8035-4957>**Borovyk Tetiana, Sylchuk Tetiana**
National University of Food Technologies

Досліджено перспективи розвитку гончарного мистецтва в Україні. В контексті сучасних тенденцій гостинності, важливим аспектом є створення унікального та незабутнього досвіду для гостей. Гончарне мистецтво, як мистецтво ручного виготовлення керамічних виробів, виявляється значущим інструментом для досягнення цієї мети. Показано вплив впровадження гончарного мистецтва на готельний бізнес, культурну спадщину та задоволення потреб гостей. Стаття обговорює теоретичні аспекти та практичні застосування гончарного мистецтва у сфері гостинності. Встановлено, що використання гончарного мистецтва, як елементу бренду готелю, позначить його унікальність та зверне увагу на культурні цінності країни. Підкреслено важливість розвитку гончарного мистецтва в готелях для збереження культурної спадщини та підвищення привабливості готельного сектору в Україні.

Ключові слова: гончарне мистецтво, готельний бізнес, туризм, культурна спадщина, національна ідентичність.

In the modern world, the hospitality industry is constantly influenced by various trends and innovations. Among these innovations, pottery art is worth highlighting as an exceptionally interesting and unique aspect. This article explores the role of pottery art in the hospitality industry. The paper analyzes how pottery art can become a key factor in enhancing the attractiveness and competitiveness of hotels. Initiatives aimed at implementing pottery workshops in hotels are examined, where guests can not only observe artisans but also actively participate in creating their own ceramic masterpieces. The article also delves into the issues of interactivity and engaging guests in the process of crafting ceramic products through workshops and similar initiatives. The benefits of integrating pottery art into the hospitality industry are identified, including increased guest satisfaction, the creation of a unique hotel character, and drawing attention to national cultural values. The overarching conclusion is that pottery art represents an innovative approach that adds value to the hospitality industry, enhancing competitiveness and creating unforgettable experiences for guests.

Keywords: pottery art, hotel business, tourism, cultural heritage, national identity.

Постановка проблеми. Гончарне мистецтво в Україні має довгу та багату історію, що простягається від давніх часів і до сьогодення. Це мистецтво відображає культурний спадок та традиції, які передаються з покоління в покоління. У сучасному світі, де туризм та гостинність важливі складові господарської діяльності, гончарство може стати не лише

частиною культурного спадку, але й важливим інструментом для залучення та задоволення гостей в готельній індустрії.

Актуальність дослідження полягає у зростаючому інтересі до культурних та етнічних аспектів туристичного та готельного бізнесу, а також у прагненні готелів залучити та задовольнити вимоги сучасного гостя. Відтак,

об'єднуючи гончарство з готельним бізнесом, виникає можливість не лише зберегти цю цінну частину культурної спадщини, але й зробити її доступною для гостей. Однак існують численні виклики і можливі загрози, пов'язані з впровадженням гончарного мистецтва в готелі.

Аналіз попередніх досліджень. В останні десятиліття зростає інтерес до вивчення гончарного мистецтва в контексті готельної галузі. Багато дослідників та практиків звернули увагу на потенціал цього мистецтва для залучення гостей, підвищення якості обслуговування та збереження культурної спадщини [5,6]. Українські гончарі та майстерні активно співпрацюють з готелями та ресторанами для створення унікальних гончарних виробів та майстер-класів. Вони сприяють розвитку гончарного мистецтва в готельному бізнесі [4].

Розширення інтернету та соціальних мереж допомагає популяризувати гончарне мистецтво в Україні та в світі. Гості готелів все частіше шукають унікальний та особистий досвід під час подорожей. Гончарні майстерні надають можливість створити власний гончарний виріб, що стає надзвичайно цінним. Співпраця готелів з місцевими гончарями може мати суттєвий вплив на місцеве гончарство та мистецтво. Це може підтримати розвиток цієї галузі та забезпечити збереження цінних традицій.

Мета статті полягає у дослідженні перспектив розвитку гончарного мистецтва в готелях України, визначенні можливостей та викликів, які стоять перед готельним бізнесом, виявленні ключових чинників, що впливають на ефективність впровадження гончарного мистецтва в готелі та визначенні його значення для розвитку сучасної готельної індустрії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Готельна індустрія України, яка постійно розвивається, шукає нові шляхи для

створення неповторних вражень для своїх гостей. Однією з інноваційних та захоплюючих можливостей є інтеграція гончарного мистецтва в готельну індустрію. У цьому контексті гончарне мистецтво виявляється унікальним інструментом, який може не лише збагатити внутрішній дизайн готелю, а й надати гостям можливість взяти участь у творчому процесі.

За результатами опитування Київським міжнародним інститутом соціології (KMIC) [3], гончарство зайняло друге місце за обізнаністю громадян (86% з опитуваних знали про цей вид промислу). 88% з опитаних громадян придбали б собі або на подарунок якийсь виріб народного мистецтва. 59% респондентів готові переплачувати, щоб придбати виріб, вручну зроблений майстрами. 42% зазначають, що на їхню думку, наявність таких виробів є ключовим елементом формування національної ідентичності в їхніх дітей або онуків. Крім того, 48% опитаних вважають, що народні ремесла повинні виступати важливою складовою у створенні позитивного іміджу України за кордоном.

Українські гончарі виробляли різноманітний посуд для приготування, зберігання й подачі на стіл тих чи інших страв (горшки, миски й полумиски, глечики, макітри, ринки, гладішки, тикви, барильця, довжанки, баньки, куманці), а також декоративний посуд, кахлі, черепицю, цеглу, дитячі іграшки тощо [2]. Розквіту гончарства на Україні сприяла наявність в її надрах покладів високоякісних червоних, червоно-бурих та світло-сірих глин. Це зумовило виникнення значних осередків керамічного виробництва (табл. 1).

Ці осередки розквітнули завдяки власним традиціям та культурному спадку, що передавався з покоління в покоління. Вони сприяли розвитку українського керамічного мистецтва та збереженню унікальності різних стилів і технік [1, с. 134].

Таблиця 1

Осередки керамічного виробництва в Україні

Осередок	Назва місцевості
Київщина	Дибинці, Васильків, Канів, Нові Петрівці, Моринці, Гнилець
Полтавщина	Опішня, Хомутець. Комишня
Чернігівщина	Ічня, Городня, Короп, Ніжин, Олешня, Кролевець, Шатрищі
Поділля	Бубнівка, Бар
Західна Україна	Косів, Коломия, Ужгород, Хуст, Ольхівка, Дубовинка
Харківщина	Ізюм, Просяне, Нова Водолага
Волинь	Рокита, Дубровиця

Джерело: розроблено автором на основі [1; 2]

На сучасному етапі гончарне мистецтво в Україні переживає розквіт та розмаїття, об'єднуючи традиційні методи з сучасними художніми течіями [4]. Різноманіття гончарського мистецтва в Україні виявляється в різних стилях, техніках та творчих підходах майстрів. Деякі ключові аспекти сучасного гончарного мистецтва в Україні включають:

- традиційні мотиви (багато гончарів із захопленням використовують традиційні українські орнаменти, такі як вишивка та геометричні візерунки);

- експерименти із формами (митці експериментують із формами та структурами виробів, створюючи нестандартні та сучасні форми);

- сучасні техніки (застосування нових технік глазурування та обробки, щоб дати глині сучасний вигляд);

- мистецтво на межі декоративного та прикладного (вироби часто відзначаються вишуканим декором, перетворюючись на справжні художні шедеври);

- концептуальне гончарство (розвиток концептуального гончарства, де мистецтво глини стає платформою для висловлення ідей та концепцій);

- майстер-класи та освіта (широке впровадження майстер-класів, де в майбутні покоління передається вміння та техніки гончарства);

- цифрові технології в гончарстві (використання комп'ютерного моделювання або 3-Д друк, дозволяє експериментувати з формами та структурою виробів);

- екологічна орієнтованість (використання екологічно-чистих матеріалів та методів обробки для створення екологічно збалансованих виробів).

Гончарне мистецтво є динамічним процесом, що поєднує в собі традиції із сучасністю та розвивається відповідно до потреб сучасного світу. Проте простежується деякі виклики, які виникають на шляху майстрів.

Гончарні вироби можуть втрачати популярність серед споживачів через конкуренцію з іншими сучасними товарами, а також через невідповідність сучасним тенденціям у дизайні та функціональності. Зменшення зацікавленості молоді в ручних мистецтвах та ремеслах, включаючи гончарство, може призвести до зменшення молодого покоління майстрів та шанувальників цієї галузі. Ускладнення утримання гончарного виробництва на прибутковому ринку через нестабільність ринку та зміни в попиті. Важкості

в економіці та фінансові труднощі можуть обмежувати інвестиції в розвиток гончарства та збереження традиційних майстерень. Брак підтримки від держави, а також відсутність необхідних ресурсів (сучасне обладнання та матеріали) можуть гальмувати розвиток сучасного гончарства. Щоб зберегти та просунути гончарне мистецтво, важливо врахувати сучасні тенденції, такі як сталевий розвиток, цифрові технології та нові підходи до маркетингу.

Щоб подолати ці проблеми та зберегти гончарне виробництво в Україні, важливо просувати гончарство, як частину культурної спадщини та сучасного мистецтва, стимулювавши зацікавленість молодого покоління. Однією з цікавих маркетингових ідей є розвиток гончарного мистецтва при готелі.

Впровадження гончарного мистецтва в готелях світу стає все більш популярним інноваційним підходом для створення незабутнього та творчого досвіду для гостей. Це ініціатива, яка відповідає сучасним тенденціям в готельній галузі, де ретельне планування додаткових послуг та програм для гостей є ключовим чинником в приверненні та утриманні клієнтів.

Гончарне мистецтво надає гостям можливість виразити свою творчість та індивідуальність шляхом створення власних керамічних виробів. Гончарні майстер-класи додають значущий розмір до готельного досвіду, надаючи гостям можливість не лише відпочивати, а й вчити нове мистецтво. У багатьох випадках гончарне мистецтво відображає місцеві традиції та культурну спадщину. Гості можуть дізнатися більше про історію і мистецтво місця, де знаходиться готель, через практичне заняття з гончарства. Впровадження гончарного мистецтва підсилює інтерактивний аспект готельного досвіду, що робить досвід більш відчутним та пам'ятним. Гості, які приймають участь в гончарних майстер-класах, можуть бути більш схильними до продовження свого перебування в готелі або навіть до повернення в майбутньому.

Зарубіжний досвід показує, що впровадження гончарного мистецтва в готелях є вигідним для гостей, які шукають більше, ніж просто комфорт та розкіш. Ця ініціатива додає цінності до готельного досвіду, дозволяючи гостям виразити свою творчість та навчитися новому мистецтву під час подорожі.

Гончарна майстерня в Україні визначає собою не лише місце виробництва кераміки, але й особливий культурний простір, де тра-

диції гончарного мистецтва зливаються з інноваціями. Процес від ідеї до втілення вимагає не лише технічної кмітливості, а й відданості збереженню та розвитку культурної спадщини.

Щоб визначити потенційні переваги та виклики розвитку гончарного мистецтва в готелях України та спрогнозувати шляхи подальшого розвитку цього напрямку проведемо SWOT-аналіз (табл. 2).

З проведеного SWOT-аналізу видно, що в даному контексті більше переваг, ніж загроз. Загалом, переваги включають в себе культурну цінність, яку гончарне мистецтво може принести готелям, а також можливості для приваблення та задоволення гостей. Однак існують певні виклики, такі як високі витрати та конкуренція, які потрібно враховувати для успішного розвитку цієї сфери в готелях України.

Гончарне мистецтво відіграє важливу роль в готельній сфері. Гончарні вироби є символами української культури, а використання таких виробів в інтер'єрі додасть аутентичності готельному середовищу.

Гості готелів мають можливість брати участь у майстер-класах по створенню тра-

диційної української кераміки, виготовленню пам'ятних унікальних речей чи мистецтву розпису, що надає їм можливість не лише відпочивати, але і створити власні унікальні шедеври. Також можна організувати екскурсії та історичні лекції, тематичні майстер-класи із святковими та обрядовими об'єктами, виставки та продажі кераміки.

Гончарні вироби можуть стати не лише предметами декору, але і функціональними елементами внутрішнього дизайну готелю. Наприклад, можна додати гончарні вироби в якості елементів інтер'єру готелю, його номерів, холів, але також кераміку з власної гончарні можна використати в ресторані при готелі в якості столового посуду. Цікавим рішенням буде поєднати посуд з національними орнаментами та сучасні страви з меню ресторану, або навпаки, сучасні стилі в виробництві та оздобленні гончарної кераміки з традиційними національними стравами в меню ресторану.

Якщо ж можливість реалізувати ідею з гончарною майстернею відсутня, можна організувати спеціальні тури для гостей готелів, які дозволяють їм відвідувати місцеві гончарні

Таблиця 2

SWOT-аналіз перспектив розвитку гончарного мистецтва в готелях України

Сильні сторони (Strengths):	Слабкі сторони (Weaknesses):
<ul style="list-style-type: none"> – Культурна унікальність. Гончарне мистецтво України має багатий культурний спадок та унікальні традиції, що можуть привертати гостей. – Творчий досвід гостей. Майстер-класи з гончарства створюють унікальний досвід для гостей та дозволяють їм створити власні вироби. – Розвиток туризму. Гончарні майстерні можуть стати додатковою атракцією для туристів та збільшити кількість відвідувачів готелю. – Місцева співпраця. Співпраця з місцевими гончарями підтримує місцеве підприємництво та розвиток гончарного мистецтва в регіоні. 	<ul style="list-style-type: none"> – Високі витрати на організацію. Заснування гончарної майстерні та організація майстер-класів може потребувати значних витрат на обладнання та персонал. – Конкуренція. Гончарні майстерні стають все популярнішими, і конкуренція на ринку може бути високою. – Залежність від сезону. Попит на майстер-класи та гончарні вироби може змінюватися залежно від туристичного сезону.
Можливості (Opportunities):	Загрози (Threats):
<ul style="list-style-type: none"> – Розвиток туризму. Попит на аутентичні та культурно насичені досвіди для туристів росте, що створює можливості для готелів розвивати гончарні мистецтва. – Підвищення цінності готелю. Гончарні майстерні можуть додати цінності готелю та допомогти йому вирізнитися на ринку. – Співпраця з місцевими майстрами. Співпраця з місцевими гончарями може допомогти залучити місцеве населення та підтримати місцеву спільноту. 	<ul style="list-style-type: none"> – Конкуренція. Зростаюча конкуренція серед готелів, які пропонують гончарні майстерні, може створювати виклики для ринку. – Економічні труднощі. Економічні нестабільності можуть призвести до скорочення видатків туристів на додаткові досвіди. – Сезонність. Залежність від сезонності туризму може вплинути на стабільність бізнесу гончарного мистецтва при готелі.

Джерело: розроблено автором

та брати участь у майстер-класах. Організація виставок гончарного мистецтва в готелях дозволить просувати місцевих майстрів та привернути увагу туристів.

Необхідно активно рекламувати майстер-класи серед гостей готелю. Використовувати різноманітні канали, такі як веб-сайт готелю, соціальні мережі та лобі готелю. Можна включити унікальні елементи, які відзначають майстер-клас при саме певному готелі, наприклад, можливість випікання готових виробів або персоналізація робіт. Доцільно встановити систему для зберігання та обробки творінь гостей, які вони створили під час майстер-класу, і пропонувати їм опцію доставки готового виробу додому.

Висновки. Перспективи розвитку гончарного мистецтва в готелях України є великим потенціалом для збагачення та різноманіття туристичної індустрії країни. Це не лише можливість надати гостям унікальний досвід, але й сприяти збереженню та популяризації культурної спадщини через призму мистецтва. Забезпечення відповідних ресурсів та партнерство з майстрами гончарства визначає успіх цього напрямку розвитку готельного бізнесу в Україні. Подальші дослідження у цьому напрямку можуть допомогти оптимізувати стратегії впровадження гончарного мистецтва та розробити більш ефективні підходи до співпраці з місцевими гончарями та майстернями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бібліографія українського гончарства. 2008 : нац. наук. щоріч. Опішне, 2012. Вип. 10. 403 с.
2. Лашук Ю. П. Традиційні центри народного мистецтва. НТЕ. 1978. № 3.
3. Обізнаність та сприйняття народних художніх промислів жителями України. Міністерство культури та інформаційної політики України. 2023. URL: <https://mcip.gov.ua/news/kmis-pidgotuvav-doslidzhennya-pro-obiznanist-i-spryinyattya-narodnyh-hudozhnih-promysliv-v-ukrayini>
4. Багмет Е. Без глечиків із соняшниками: якою є сучасна українська кераміка. 2018. URL: <https://lifepravda.com.ua/culture/2018/09/21/233247>
5. Ярьоменко С. Г. Сувенірна продукція у туризмі. Одеський національний економічний університет. URL: <https://tinyurl.com/2wjndcah>
6. Маховка В. М. Перспективи розвитку туристично-рекреаційного потенціалу Полтавської області. *Економіка і регіон*. 2017. № 1. С. 31–38. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2017_1_7

REFERENCES:

1. Bibliografiya ukrayinskoho honcharstva. 2008: nats. nauk. shchorich. [Bibliography of Ukrainian Pottery]. – Opishne, 2012. 10. 403 p.
2. Lashchuk Y. P. (1978) Tradytsiyni tsentry narodnoho mystetstva [Traditional Centers of Folk Art]. NTE. № 3.
3. Obiznanist ta spryinyattya narodnykh khudozhnikh promysliv zhytelyamy Ukrainy [Awareness and Perception of Folk Arts and Crafts by Residents of Ukraine]. Ministerstvo kultury ta informatsiyanoi polityky Ukrainy. 2023. URL: <https://mcip.gov.ua/news/kmis-pidgotuvav-doslidzhennya-pro-obiznanist-i-spryinyattya-narodnyh-hudozhnih-promysliv-v-ukrayini>
4. Bahmet E. (2018) Bez hlechykiv iz sonyashnykamy: yakoyu ye suchasna ukrayinska keramika [Without Pitchers with Sunflowers: What Is Contemporary Ukrainian Ceramics Like]. URL: <https://lifepravda.com.ua/culture/2018/09/21/233247>
5. Yaromenko S. H. Suvenirna produktsiya u turyzmi. Odeskyy natsionalnyy ekonomichnyy universytet [Souvenir products in tourism]. URL: <https://tinyurl.com/2wjndcah>
6. Makhovka V. M. (2017) Perspektyvy rozvytku turystychno-rekreatsiyynoho potentsialu Poltavskoyi oblasti [Prospects for the Development of the Tourist and Recreational Potential of Poltava Region]. *Ekonomika i rehion*. № 1. P. 31–38. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2017_1_7